

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року №
384

Форма № Н-3.03

(найменування центрального органу управління освітою, власник)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки бакалаврів
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму 6.010202 спорт
(шифр і назва напряму)

спеціальності 6.010202 спорт
(шифр і назва спеціальності)

(Шифр за ОПП _____)

Львів, 2013 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:**ЛЬВІВСЬКИМ ДЕРЖАВНИМ УНІВЕРСИТЕТОМ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ**

(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

д.фіз.вих. і с., професор, зав. кафедри Бріскін Ю. А.

Обговорено та рекомендовано до видання Президією Науково-методичної комісії з напрямку
підготовки : 6.010202 спорт

(шифр і назва напрямку)

“ _____ ” _____ 20__ року, протокол №__

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Олімпійський спорт” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напрямку 6.010202 спорт.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є різні складові олімпійського спорту як багатофункціонального суспільного явища, система змагань і пов’язана з нею система підготовки до ОІ.

Міждисциплінарні зв’язки: професійний спорт, загальна теорія підготовки спортсменів, історія фізичної культури, фізіологія спорту.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Історичні і організаційні основи олімпійського спорту
2. Соціально-політичні, правові і економічні основи олімпійського спорту

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Олімпійський спорт” є вивчення історії і розвитку олімпійського руху, його ідеалів і принципів, місця в системі явищ, сучасного громадського життя, організаційно-правових і економічних основ олімпійського спорту.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Олімпійський спорт” є формування професійного світогляду студентів, основ знань і навичок в галузі історії, організації, управління олімпійським рухом.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:
знати: основи відродження, розвитку і сучасного стану олімпійського спорту, зміст “Олімпійської хартії”, як основного правового документу Олімпійського руху”, організаційні, політичні аспекти функціонування міжнародних і національних організацій (МСФ, НОК) в “Олімпійському спорті”; економічні основи олімпійського спорту, результати участі спортсменів України в Олімпійських Іграх.

вміти: застосовувати у практичній діяльності одержані знання стосовно організаційних і управлінських аспектів сучасного олімпійського спорту; застосовувати економічні програми олімпійського спорту в організації і проведенні змагальної діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 108 годин/ 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історичні і організаційні основи олімпійського спорту

Тема 1. «Олімпійський спорт» як наукова та навчальна дисципліна

В сучасному олімпійському спорті спортивна, виховна і освітня сторони тісно пов'язані з соціально-філософськими, економічними і політичними аспектами, що зробило його універсальним явищем, прикладом ефективної співпраці людства в ім'я гармонійного розвитку і поваги до людства, зміцненню миру і взаєморозуміння між державами і народами.

Предмет навчальної дисципліни «Олімпійський спорт». Об'єкти дисципліни «Олімпійський спорт». Три основні різновиди сучасного спортивного руху. Олімпійський спорт як одна із складових частин сучасного спортивного руху. Специфічні функції дисципліни «Олімпійський спорт» як системи знань, а також сукупності предметів і явищ: описова, пояснювальна, прогностична, практична, методологічна і систематизуюча. Структурні елементи «Олімпійського спорту» як наукової і навчальної дисципліни:

- * вихідна емпірична основа;
- * вихідна теоретична основа: ідеї, гіпотези, закономірності, принципи;
- * вихідна логічна основа;
- * власне теоретична основа.

Завдання і зміст програмних вимог та структура предмету «Олімпійський спорт». Роль і місце в житті суспільства, його сутність та умови функціонування.

Основні терміни: міжнародний спортивний рух, олімпізм, міжнародний олімпійський рух, олімпійський спорт, Олімпіада, Олімпійські ігри, Олімпійська хартія, олімпійське місто, олімпійські нагороди, олімпійська символіка та ін.

Значення предмету для підготовки спеціалістів. Взаємозв'язок з іншими дисциплінами.

Методи наукового дослідження проблем олімпійського спорту. Методи теоретичного аналізу, узагальнення і побудови концепцій в теорії спорту; методи їх перевірки. Використання в теорії спорту соціологічних, педагогічних, інструментальних, математичних та інших методів дослідження, загальні умови і особливості їх застосування.

Тема 2. Олімпійські ігри Стародавньої Греції. Відродження олімпійського руху

Зародившись у Стародавній Греції в VIII ст. до н.е. Олімпійські ігри регулярно проводились близько тисячі років, являючи собою одну з найважливіших частин елінської цивілізації.

Витоки спорту Стародавньої Греції. Історичні коріння олімпійського спорту. Передумови виникнення олімпійського спорту. Грецька цивілізація і значення спорту в житті стародавніх греків. Стародавньогрецькі спортивні свята, легенди і міфи про зародження Олімпійських ігор. Фізичне виховання

в системі освіти і виховання Стародавньої Греції. Основа стародавньогрецької системи освіти і виховання - синтез розумового і фізичного вдосконалення. Три важливі складові освіти у Стародавній Греції - інтелектуальна, музична і фізична. Спортивні споруди Стародавньої Греції: Синосарг, Академія, Гімнасій в Дельфах, Аподитерій, Палестра, стадіон в Олімпії, Істмійський стадіон в Корінфі, стадіон в Дельфах, стадіон в Немеї, стадіон в Афінах. Олімпія - місце проведення Олімпійських ігор в Стародавній Греції. Принципи, мета і завдання Ігор, їх програма і атрибутика. Учасники і переможці Ігор Стародавньої Греції. Підготовка спортсменів-олімпійців. Характеристика періоду найвищого розвитку Олімпійських ігор. Кризові явища в олімпійському спорті Стародавньої Греції і кінець Олімпійських ігор. Відхід Олімпійських ігор Стародавньої Греції від вимог релігії V-IV ст. до н.е. Криза олімпійського руху у стародавньогрецькому спорті. Професіоналізація спорту в Стародавній Греції. Олімпійські ігри Римської Греції. Ставлення римських правителів до Олімпійських ігор та атлетики. Відмінності Олімпійських ігор Стародавньої Греції (період з 776 р. до н.е. до 146 р. до н.е.) та Стародавнього Риму (період з 146 р. до н.е. по 394 р. н.е.)

Значення Олімпійських ігор Стародавньої Греції, прихильники їх відродження в XVII-XVIII ст. і на початку XIX ст.

Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності. Розвиток спорту у другій половині XIX ст. у світі. Пропозиції П'єра де Кубертена стосовно реформи освітньої системи. Вплив англійської філософії Томаса Арнольда і концепції англійського спорту на позиції П'єра де Кубертена. Міжнародні контакти П'єра де Кубертена в 1893-1894 рр.

Міжнародний атлетичний конгрес 1894 р., його програма і значення для відродження Ігор і розвитку олімпійського руху. Роль П'єра де Кубертена у відродженні Олімпійських ігор, оцінка його творчої спадщини.

Олімпійський прапор, символ, девіз і емблема. Їх характеристика. Олімпійський вогонь, олімпійська клятва і нагороди.

Утворення Міжнародного олімпійського комітету (МОК). Завдання МОК згідно першої редакції олімпійської Хартії. Діяльність МОК до початку XX ст.

Тема 3. Періодизація ігор Олімпіад.

Періодизація ігор Олімпіад. Загальна характеристика першого періоду Ігор Олімпіад (1896-1912 рр.). Ігри I-V Олімпіад Загальна характеристика другого періоду Ігор Олімпіад (1920-1948 рр.). Хронологія Ігор VII-XIV Олімпіад. Загальна характеристика третього періоду Ігор Олімпіад (1952-1988 рр.). Хронологія Ігор XV-XXIV Олімпіад. Загальна характеристика четвертого періоду Ігор Олімпіад (1992 р.- ...). Хронологія Ігор XXV-XXX Олімпіад.

Тема 4. Міжнародна олімпійська система: принципи, структура і діяльність

Фундаментальні принципи олімпізму. Демократизація олімпійського руху, його виховні функції. Моральні і етичні принципи олімпійського руху, їх гуманістична спрямованість і значення.

Основні рушійні сили міжнародного олімпійського руху. Міжнародний олімпійський комітет (МОК), історія його утворення, мета, завдання, принципи комплектування, кількісний склад, структура, керівні органи. Сесії МОК. Діяльність виконкому, комісій і комітетів. Фінансування діяльності МОК. Олімпійські конгреси.

Міжнародні спортивні федерації (МСФ), мета і завдання їх діяльності, характеристика їх взаємовідносин з МОК, роль МСФ у підготовці і проведенні Олімпійських ігор. Об'єднання МСФ.

Національні олімпійські комітети (НОК), мета і завдання їх діяльності, їх взаємодія з МОК і МСФ. Діяльність Генеральної асамблеї НОК. Взаємовідносини НОК з урядами своїх країн. Роль НОК у зміцненні міжнародного олімпійського руху. Асоціації НОК.

Олімпійська хартія - основоположний правовий документ, який регулює міжнародний олімпійський рух, підготовку і проведення Олімпійських ігор. Характеристика її розділів. Хартія і демократизація олімпійського руху.

Міжнародна олімпійська академія і характеристика її діяльності. Олімпійський музей, його характеристика.

Тема 5. Президенти Міжнародного олімпійського комітету, їх роль в розвитку олімпійського спорту

Деметріус Вікелас (1894-1896) - перший президент МОК, характеристика його діяльності.

П'єр де Кубертен (1896-1925) як ініціатор відродження сучасних Олімпійських ігор і президент МОК. Роль П'єра де Кубертена в становленні сучасного олімпійського руху і його безпосередня участь в підготовці і проведенні Олімпійських ігор 1896-1924 рр. Погляди Кубертена на олімпійський спорт, його ідеали і функції. Творча спадщина П'єра де Кубертена, її значимість в подальшому розвитку олімпійського руху.

Анрі де Басей-Латур (1925-1942) - третій президент МОК, характеристика його діяльності.

Юханнес Зігфрід Едстрем (1942-1952) – четвертий президент МОК, спрямованість його діяльності на зміцнення олімпійського руху.

Ейвері Брендедж (1952-1972) – п'ятий президент МОК, спрямованість його діяльності на збереження “чистого аматорства” в олімпійському спорті, боротьба за незалежність олімпійського спорту від політики.

Майкл Моріс Кілланін (1972-1980) – шостий президент МОК, характеристика його діяльності.

Хуан Антоніо Самаранч (1980-2001) - сьомий президент МОК, характеристика його діяльності та розробка нової принципової позиції МОК. концепцію діяльності МОК. Особливості стилю його роботи в якості президента МОК, погляди на спорт і його місце в світі.

Жак Рогге (2001-2013) – восьмий президент МОК, характеристика його діяльності.

Томас Бах (2013-...) – дев'ятий президент МОК, характеристика його діяльності.

Тема 6. Організація, проведення і програма Олімпійських ігор

Терміни проведення Ігор Олімпіад і Зимових Олімпійських ігор; тривалість Ігор Олімпіади і Зимових Олімпійських ігор. Місце проведення Олімпійських ігор. Вибір міста-організатора Олімпійських ігор. Вимоги до міст-кандидатів на проведення Олімпійських ігор. Основні принципи роботи комісій МОК, які повинні враховуватись при відборі міст-кандидатів на проведення Олімпійських ігор.

Підготовка і проведення Олімпійських ігор. Роль Національного олімпійського комітету (НОК) країни, де знаходиться місто-організатор, у підготовці і проведенні Олімпійських ігор. Типові структура та зміст діяльності Організаційного комітету Олімпійських ігор (ОКОІ). Діяльність Міжнародних спортивних федерацій в організації і проведенні Олімпійських ігор. Взаємодія МОК, НОК, МСФ і ОКОІ як передумова успішного проведення Олімпійських ігор.

Програми сучасних Олімпійських ігор, критерії і правила їх формування. Позиція МОК відносно олімпійської програми. Фактори, які впливають на формування олімпійської програми. Періоди розвитку програм Олімпійських ігор. Види спорту, що представлені в програмах Ігор Олімпіад і Зимових Олімпійських ігор. Зміни, які відбуваються у програмах Ігор в останні роки. Перспективи подальшого вдосконалення програм Олімпійських ігор.

Змістовий модуль 2. Соціально-політичні, правові і економічні основи олімпійського спорту

Тема 7. Аматорство в олімпійському спорті

Еволюція уявлення про спортсмена-аматора. Поняття «аматор» в англійському спорті. «Аматорство» в Олімпійському спорті (1894 р.). Ейвері Брендедж і його боротьба за принципи «абсолютного» аматорства в олімпійському спорті.

Проблема аматорства в сучасному олімпійському спорті. Сесія МОК 1974 р. у Відні і «Положення про допуск». Зміни в Правилі 26 (84-а сесія МОК в Баден-Бадені). Допуск спортсменів-професіоналів до Олімпійських ігор 1988 р. «Відкриті» Олімпійські ігри.

Тема 8. Соціально-політичні і організаційно-правові основи олімпійського спорту

Основні напрямки діяльності міжнародного олімпійського комітету у ХХ ст. Діяльність МОК в останні роки. Проблеми і протиріччя, які існують в олімпійському русі в останні роки. Боротьба з апартеїдом у спорті. Боротьба із застосуванням допінгу в спорті. Класифікація допінгів, які застосовують спортсмени. Проблеми організації і проведення Олімпійських ігор. Комерціалізація олімпійського спорту, її ознаки, сильні і слабкі сторони. Зв'язок комерціалізації і професіоналізації олімпійського спорту. Рекламно-

комерційна і ліцензійна діяльність МОК, МСФ і НОК. Взаємозв'язок олімпійського і професійного спорту. Олімпійські ігри для осіб з особливими потребами в системі міжнародного олімпійського руху. Олімпійський спорт і політика. Бойкоти Олімпійських ігор. Проблема націоналізму та інтернаціональний характер олімпійського руху. Проблема участі жінок в олімпійському спорті.

Тема 9. Економічні основи олімпійського спорту

Економічна діяльність МОК. Економічна діяльність МОК до 60-х років. Економічна діяльність МОК після 60-х років по теперішній час. Програма «Олімпійська солідарність». Міжнародні олімпійські рекламні-спонсорські програми «ТОП», їх фінансове значення для олімпійського спорту. Джерела прибутків МОК і проблема їх розподілу серед організацій, що мають безпосереднє відношення до олімпійського спорту. Фінансування олімпійського спорту в різних країнах. Фінансування олімпійського спорту в країнах Європи (Великобританія, Німеччина, Італія). Фінансування олімпійського спорту в країнах Америки (Канада, США). Спонсорство, ліцензування, реклама і маркетинг та їх значення у фінансуванні олімпійського спорту в різних країнах. Економічні програми організації і проведення Олімпійських ігор. Основні статті прибутків та видатків при проведенні деяких Олімпійських ігор (Лос-Анджелес, 1984; Сеул, 1988; Барселона, 1992; Атланта, 1996; Сідней, 2000; Афіни, 2004; Пекін, 2008; Лондон, 2012).

Тема 10. Олімпійський спорт в Україні

Стан розвитку спорту в Україні до 30-х років. Бурхливий розвиток українського спорту з 1930 р. Спортсмени України на Олімпійських іграх в різні роки.

Національний олімпійський комітет України. Визнання МОК Національного олімпійського комітету України (1992 р.) і проблеми олімпійського спорту в Україні. Концепція підготовки спортсменів України до зимових Олімпійських ігор і до Ігор Олімпіад. Олімпійці Львівщини, їх досягнення в Олімпійських іграх. Досягнення українських спортсменів в Олімпійських іграх з обраного виду спорту.

3. Рекомендована література

Базова

1. Олимпийский спорт: в 2 т. / В. Н. Платонов, М. М. Булатова, С. Н. Бубка [и др.]; под общ. ред. В. Н. Платонова. – К. : Олимп. л-ра, 2009. – Т. 1. – 736 с. – ISBN 978-966-8708-15-2.
2. Олимпийский спорт: в 2 т. / В. Н. Платонов, М. М. Булатова, С. Н. Бубка [и др.]; под общ. ред. В. Н. Платонова. – К. : Олимп. л-ра, 2009. – Т. 2. – 696 с. – ISBN 978-966-8708-17-6.

3. Платонов В. Н. Олимпийский спорт: учебник (в 2 кн.) / Платонов В. Н., Гуськов С. И. – К. : Олимпийская литература, 1994. – 496 с. – ISBN 5-7707-5870-8.

4. Енциклопедія Олімпійського спорту України [Текст] / за ред. В. М. Платонова. – К. : Олімпійська література, 2005. – 464с. – ISBN 966-7133-71-0.

5. Энциклопедия Олимпийского спорта : в 5 т. / под общ. ред. В. Н. Платонова. – К. : Олимпийская литература, 2004.

Допоміжна

1. Воробйов П. Г. На славу спорту в ім'я честі / Воробйов П. Г., Фірсель Н. Й. – К. : Веселка, 1976. – 264 с.

2. Заседа І. І. Олімпійці / Заседа І. І. – К. : Молодь, 1975. – 224 с.

3. Суник О. Б. Від Олімпії до Москви / Суник О. Б. – К. : Здоров'я, 1980. – 200 с.

4. Трофим'як Б. Є. Фізична культура і спорт в Українській РСР / Трофим'як Б. Є. – Львів Вища школа, 1987. – 160 с.

5. Фірсель Н. Й. Олімпійська зима: нариси / Фірсель Н. Й. – К. : Веселка, 1978. – 152 с.

6. Хавин Б. Н. Все об олимпийских играх / Хавин Б. Н. – М. : ФиС, 1979. – 607 с.

7. Шанин Ю. В. Герои античных стадионов / Шанин Ю. В. – М. : ФиС, 1979. – 141 с.

8. Шанин Ю. В. Олимпийские игры и поэзия эллинов / Шанин Ю. В. – К. : Вища школа, 1980. – 184 с.

9. Булатова М. М. Енциклопедія олімпійського спорту в запитаннях і відповідях / М. М. Булатова. – К. : Олімпійська література, 2009. – 400с. – ISBN 978-966-8708-14-5.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит

5. Засоби діагностики успішності навчання:

- перевірка конспектів самопідготовки;
- опитування на семінарах;
- написання самостійних робіт;
- написання контрольних робіт (для студентів заочної форми навчання);
- екзамен.

Екзаменаційні вимоги

2. Загальна характеристика структури та змісту предмету «Олімпійський спорт»
3. Сутність спорту, його роль, форми та умови функціонування в суспільстві.
4. Основні терміни дисципліни «Олімпійський спорт».
5. Методи наукових досліджень в спорті.
6. Джерела спорту в Стародавній Греції.

7. Організація, програма і проведення Олімпійських ігор (ОІ) в Стародавній Греції.
8. Фізичне виховання в системі освіти і виховання Стародавньої Греції.
9. Спортивні споруди Стародавньої Греції.
10. Підготовка атлетів до ОІ у Стародавній Греції.
11. Участь у змаганнях, визначення і вшанування переможців в ОІ Стародавньої Греції.
12. Кризові явища у спорті Стародавньої Греції і кінець ОІ.
13. П'єр де Кубертен і відродження ОІ.
14. Конгрес 1894 р. та його роль в олімпійському русі.
15. Утворення Міжнародного олімпійського комітету (МОК).
16. Характеристика першого періоду Ігор Олімпіад (1896-1912 рр.)
17. Характеристика другого періоду Ігор Олімпіад (1920-1948 рр.)
18. Характеристика третього періоду Ігор Олімпіад (1952-1988 рр.)
19. Характеристика четвертого періоду Ігор Олімпіад (1992р.-...).
20. Сучасний олімпізм та його основні принципи.
21. Олімпійська хартія – основний правовий документ олімпійського спорту.
22. Міжнародний олімпійський комітет (МОК). Склад, керівні органи та основи його діяльності.
23. Міжнародні спортивні федерації (МСФ) та основи їх діяльності.
24. Національні олімпійські комітети (НОК) та основи їх діяльності.
25. Статут Національного олімпійського комітету (НОК) України та його завдання.
26. Склад та керівні органи НОК України.
27. Учасники Олімпійських ігор. Допуск спортсменів.
28. Регіональні та континентальні ігри, як складова частина міжнародного олімпійського руху.
29. Міжнародна олімпійська академія.
30. Олімпійський музей.
31. Діяльність Деметріуса Вікеласа (1894-1896 рр.) на посаді президента МОК.
32. Діяльність П'єра де Кубертена (1896-1925 рр.) на посаді президента МОК.
33. Діяльність Анрі де Байє-Латура (1925-1942 рр.) на посаді президента МОК.
34. Діяльність Юханеса Зігфрида Едстрема (1946-1952 рр.) на посаді президента МОК.
35. Діяльність Ейлері Брендеджа (1952-1972 рр.) на посаді президента МОК.
36. Діяльність Майкла Моріса Кілланіна (1972-1980 рр.) на посаді президента МОК.
37. Діяльність Хуана Антоніо Самаранча (1980-2001 рр.) на посаді президента МОК.
38. Діяльність Жака Рогге (2001-2013 рр.) на посаді президента МОК.
39. Діяльність Томаса Баха (з 2013 р.) на посаді президента МОК.
40. Місце проведення Ігор Олімпіад та Зимових Олімпійських ігор.
41. Вибір міста-організатора Ігор.

42. Підготовка та проведення ОІ.
43. Типові структура та зміст діяльності ОКОІ.
44. Взаємодія МОК, НОК, МСФ та ОКОІ, як передумова успішного проведення ОІ.
45. Програми сучасних Ігор Олімпіад та Зимових Олімпійських ігор. Критерії МОК для включення виду спорту і окремих дисциплін до програм.
46. Участь жінок в ОІ.
47. Перспективи вдосконалення програм ОІ.
48. Еволюція уявлення про спортсмена-аматора
49. Проблема аматорства в сучасному олімпійському спорті.
50. «Відкриті» Олімпійські ігри та вирішення проблеми аматорства і професіоналізму в олімпійському спорті.
51. Сучасні погляди на професіоналізацію олімпійського спорту.
52. Протиріччя в олімпійському русі у ХХ ст. та шляхи їх усунення Міжнародним олімпійським комітетом.
53. Основні напрямки діяльності МОК в останні роки.
54. Допінги в олімпійському спорті та їх характеристика.
55. Боротьба з апартеїдом в спорті.
56. Боротьба із застосуванням допінгу в спорті.
57. Демократизація МОК і олімпійського руху.
58. Комерціалізація олімпійського спорту.
59. Рекламно-комерційна і ліцензійна діяльність МОК, МСФ і НОК.
60. Олімпійський спорт і політика.
61. «Олімпійські» ігри для інвалідів.
62. Економічна діяльність МОК.
63. Міжнародні олімпійські рекламно-спонсорські програми «ТОП»
64. Фінансування олімпійського спорту в розвинутих країнах Європи.
65. Фінансування олімпійського спорту в Канаді і США.
66. Фінансування олімпійського спорту в Україні.
67. Роль ЗМІ в організації ОІ.
68. Економічні програми організації і проведення ОІ.
69. Олімпійський спорт в Україні: зародження та розвиток.
70. Сучасний стан і особливості розвитку олімпійського спорту в Україні.
71. Досягнення спортсменів України в Іграх Олімпіад.
72. Досягнення спортсменів України в Зимових Олімпійських іграх.
73. Участь та досягнення спортсменів Львівщини в Іграх Олімпіад та зимових Олімпійських іграх.